

Wiosenne achy i ochy w poezji, malarstwie i ... gramatyce

Jacek Malczewski „Wiosenne roztopy”

Jacek Malczewski „Autoportret z hiacyntem”

Oznaki wiosny –
przykładowe słownictwo:

***roztopy, ocieplenie, przylot ptaków z ciepłych krajów (bociany, dzikie gęsi, wilgi, szpaki, jaskółki), śpiew skowronka, przebudzenie się niektórych zwierząt z zimowego snu (niedźwiedzie, borsuki, jeże, żaby, susły, świstaki), kwitnienie pierwszych kwiatów (krokusy, przebiśniegi, sasanki, fiołki, zawilce) oraz drzew i krzewów owocowych, bazie kotki, wzrost trawy, kiełkowanie roślin, pojawienie się pączków na drzewach i krzewach, wydłużenie się dnia.**

Jan Brzechwa
„Przyjście wiosny”

Napłotkowała sosna,
że już się zbliża wiosna.

Kret skrzywił się ponuro:
„Przyjedzie pewnie furą”.

Jeż się najeżył srodze:
„Raczej na hulajnodze”.

Wąż syknął: „Ja nie wierzę.
Przyjedzie na rowerze”.

Kos gwizdnął: „Wiem coś o tym.
Przyleci samolotem”.

„Skąd znowu - rzekła sroka -
Ja jej nie spuszczam z oka
I w zeszłym roku, w maju,
Widziałam ją w tramwaju”.

„Nieprawda! Wiosna zwykle
Przyjeżdża motocyklem!”

„A ja wam to dowiodę,
że właśnie samochodem”.

„Nieprawda, bo w karecie!”
„W karecie? Cóż pan plecie?
Oświadczenie mogę krótko,
Przypłynie własną łódką”.

A wiosna przyszło pieszo -
Już kwiaty z nią się śpieszą,
Już trawy przed nią rosną
I szumią: „Witaj wiosno!”.

*„Przez odpowiednią literaturę dla dzieci
kształtuje się smak przyszłego czytelnika,
któremu toruje się drogę do wielkiej poezji,
do literatury klasycznej...”*

Jan Brzechwa

Przysłowia związane z wczesną wiosną, a konkretnie z marcem:

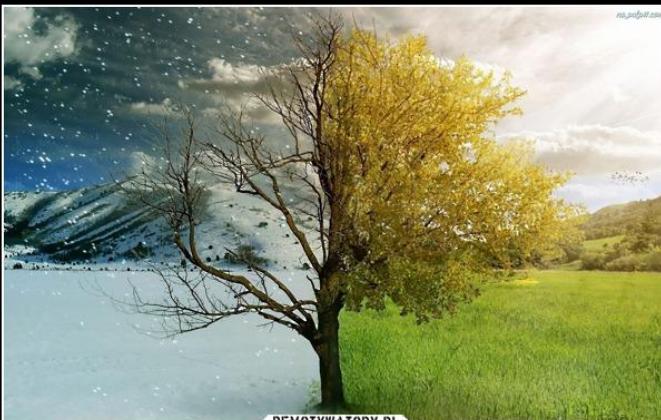
- *Co marzec wypiecze, to kwiecień wysiecze.; *Gdy przyjdzie marzec, umrze niejeden starzec.
- *Gdy styczeń z zimnem nie chodzi, marzec, kwiecień wychłodzi.; *Gdy styczeń zamglony, marzec zaśnieżony.; *Ile w marcu dni mglistych, tyle w żniwa dni dżdżystych.;
- *Kiedy starzec chory w marzec, będzie zdrów; lecz gdy baba w maju słaba, pacierz zmów.;
- *Kiedy w marcu deszczu wiele, nieurodzaj zboża ściele.; *Radował się starzec, kiedy minął marzec: nie baj baju, umrzesz w maju.; *Suchy marzec, kwiecień mokry, maj przechłodny – nie będzie rok głodny.;
- *W marcu, gdy są grzmoty, urośnie zboże ponad płoty.;
- *W marcu jak w garnku.;** *Marzec, co z deszczem chadza, mokry czerwiec sprowadza.;
- *Marzec zielony – niedobre plony.; *Marzec, czy słoneczny, czy płaczliwy, listopad obraz żywego.

Jan Brzechwa
„Wiosenne porządki”

**Wiosna w kwietniu zbudziła się z rana,
Wyszła wprawdzie troszeczkę zaspana,
Lecz zajrzała we wszystkie zakątki:
-Zaczynamy wiosenne porządki.
Skoczył wietrzyk zamaszyście,
Poodkurzał mchy i liście.
Z bocznych dróżek, z polnych ścieżek
Powymiatał brudny śnieżek.
Krasnoludki wiadra niosą,
Myją ziemię ranną rosą.
Chmury, płynąc po błękitie,
Urządzili wielkie mycie,
A obłoki miękką szmatką
Polerują słońce gładko,
Aż się dziwią wszystkie dzieci,
Że tak w niebie ładnie świeci.
Bocian w górę poszybował,
Tęczę barwnie wymalował,
A żurawie i skowronki
Posypały kwieciem łąki,
Posypały klomby, grządkи
I skończyły się porządki.**

Z miesiącem kwietniem związane są następujące przysłowia:

- *Choć już w kwietniu słońko grzeje, nierzaz pole śnieg zawieje.
- *Co marzec wypieče, to kwiecień wysieče.
- *Deszcze częste w kwietniu wróżą, że owoców będzie dużo.
- *Gdy bez wiatrów luty chodzi, w kwietniu wicher nie zawodzi.
- *Gdy styczeń z zimnem nie chodzi, marzec, kwiecień wychłodzi.
- *Gdy w zimie nie było śniegu, to go wiele spadnie w kwietniu.
- *Jak przygrzeje słońko, przejdzie kwiecień łąką.
- *Jeśli w kwietniu pszczoły latają, to długie chłody się zapowiadają.
- *Kwiecień, co deszczem rosi, wiele owoców przynosi.
- *Kwiecień plecień, bo przeplata trochę zimy, trochę lata.
- *Pogody kwietniowe – słoty majowe.
- *Suchy kwiecień, mokry maj, będzie żyto jako / niby gaj.

Kwiecień plecień, bo przeplata
trochę zimy, trochę zimy

https://www.youtube.com/watch?v=v_uIhX6WpYM

Roman Kochanowski „Przedwiośnie”

ODMIANA CZASOWNIKA

Oznacza **czynności i stany**. Odpowiada na pytania:
co robi?, co się z nim dzieje?

Czasownik osobowy odmienia się przez:

- Osoby, liczby:

1. ja	1. my
2. ty	2. wy
3. on, ona, ono	3. oni, one

- Czasy:

przeszły	mówil	powiedział
terażniejszy	mówi	—
przyszły prosty	—	powie
złożony	będzie mówil	—

- Rodzaje (tylko w czasie przeszłym):

męski	kupił	męskoosobowy	kupili
żeński	kupiła	niemęskoosobowy	kupiły
nijaki	kupiło		

- Tryby:

orzekający	zrobisz	dają
przypuszczający	zrobiłbyś	daliby
rozkazujący	zrób	niech dają

- Strony:

Mama **myje** dziecko.
Dziecko **jest myte** przez mamę.
Dziecko **myje się**.

**napłotkowała, zbliża się, skrzywił się, przyjedzie, najeżył się,
syknął, wierzę, wiem, przyleci, rzekła, spuszczam, widziałam,
przyjeżdża, dowiodę, plecie, mogę, płynie, przyszła, spieszą,
rosną, szumią**

**Oto czasowniki z wiersza „Przyjście wiosny”.
Posegreguj je według następujących zasad:**

Czas teraźniejszy	Czas przeszły	Czas przyszły
zbliża się		
wierzę		
wiem		
spuszczam		
przyjeżdża		
plecie		
mogę		
płynie		
spieszą		
rosną		
szumią		

**napłotkowała, zbliża się, skrzywił się, przyjedzie, najeżył się,
syknął, wierzę, wiem, przyleci, rzekła, spuszczam, widziałam,
przyjeżdża, dowiodę, plecie, mogę, płynie, przyszła, spieszają,
rosną, szumią**

Czas teraźniejszy	Czas przeszły	Czas przyszły
zbliża się	napłotkowała	przyjedzie
wierzę	skrzywił się	przyleci
wiem	najeżył się	dowiodę
spuszczam	syknął	
przyjeżdża	rzekła	
plecie	widziałam	
mogę	pryszła	
płynie		
spieszają		
rosną		
szumią		

PISOWNIA "NIE" Z CZASOWNIKAMI

Nie z czasownikami piszemy osobno:
nie lubię, nie potrzebujecie, nie chcą, nie wierzę

Wyjątki:czasowniki: niepokoić, niewolić,
niedomagać,niedowidzieć oraz nienawidzić.

Cząstki bym, byś, by z osobowymi formami
czasowników piszemy razem: chciałby, pojechałbyś,
namalowałaby

Z bezokolicznikami cząstki te piszemy rozdzielnie:
warto by, można by, trzeba by

Zwierzęta dyskutowały na temat przyjścia wiosny.
Kret uważa, że dotrze na miejsce furą, a wąż, że przybędzie
na rowerze.

Kos sądził, że przyfrunie samolotem.

Zastąp podkreślone czasowniki ich synonimami.

**UWAGA! Utwórz ich przeczenia za pomocą
partykuły „nie”.**

**Czasowniki do wykorzystania:
przylecieć, przyjechać**

Zwierzęta dyskutowały na temat przyjścia wiosny.
Kret i wąż uważali, że ani furą,
ani na rowerze.

Kos sądził, że samolotem.

Zwierzęta dyskutowały na temat przyjścia wiosny.
Kret i wąż uważali, że **nie przyjedzie ani furą, ani na rowerze.**
Kos sądził, że nie przyleci samolotem.

Roman Kochanowski

Przykładowe piosenki o wiośnie:

<https://www.youtube.com/watch?v=T2Dxmeu6jB0>
https://www.youtube.com/watch?v=zYeZGET_jAg
<https://www.youtube.com/watch?v=K5MLUARDfoA>
<https://www.youtube.com/watch?v=yNLqW1kp9Pw>
<https://www.youtube.com/watch?v=XlcYoheLIIA>
<https://www.youtube.com/watch?v=hHvqucAAN28>
<https://www.youtube.com/watch?v=3NQnnhIRWmc>
<https://www.youtube.com/watch?v=EjGo5Nyduw8>
<https://www.youtube.com/watch?v=5SutbiSD9RU>
<https://www.youtube.com/watch?v=2wgSEPqkPAI>
<https://www.youtube.com/watch?v=U-wktWDIFCE>

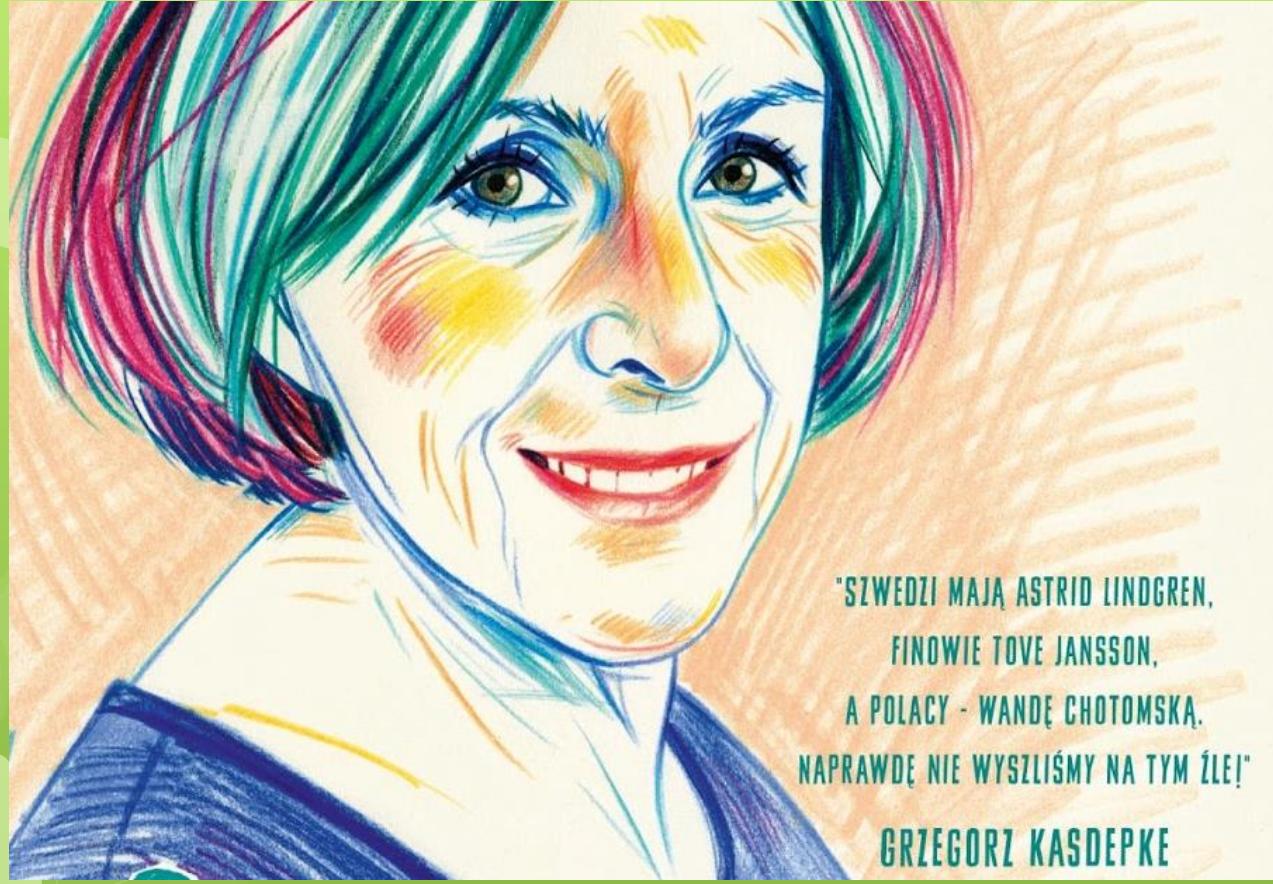
Wanda Chotomska „Marzanna”

Ruszamy gromada,
wesołym pochodem,
niesiemy marzannę
nad zieloną wodę.
Płyń sobie, marzanno,
szumiącym potokiem,
na morze szerokie,
na morze głębokie.
Zgiń, przepadnij, zimo,
i nie wracaj do nas,
na przyjęcie wiosny
otwórzmy ramiona.
A teraz, gdy zima
poszła już daleko –
zatańcz z nami, wiosno,
nad zieloną rzeką!

Imię bogini zapisujemy wielką literą,
natomiast w odniesieniu do kukły i zwyczaju
z tym związanego obowiązuje zapis małą
literą. W dopełniaczku liczby mnogiej wyraz
marzanna przyjmuje formę > marzann.

<https://www.youtube.com/watch?v=ghUSKdmLBaI>

"SZWEDZI MAJĄ ASTRID LINDGREN,
FINOWIE TOVE JANSSEN,
A POLACY - WANDĘ CHOTOMSKĄ.
NAPRAWDĘ NIE WYSZLIŚMY NA TYM ŹLE!"

GRZEGORZ KASDEPKE

Marzanna, Marzana, Marena, Morana, Morena, Mora, Śmiercicha, Śmiertka
to słowiańska bogini zimy i śmierci, a także odrodzenia.

Marzanna to również nazwa kukły przedstawiającej boginię, którą
w rytualny sposób palono bądź topiono w czasie wiosennego Jarego
Święta, aby przywołać wiosnę.

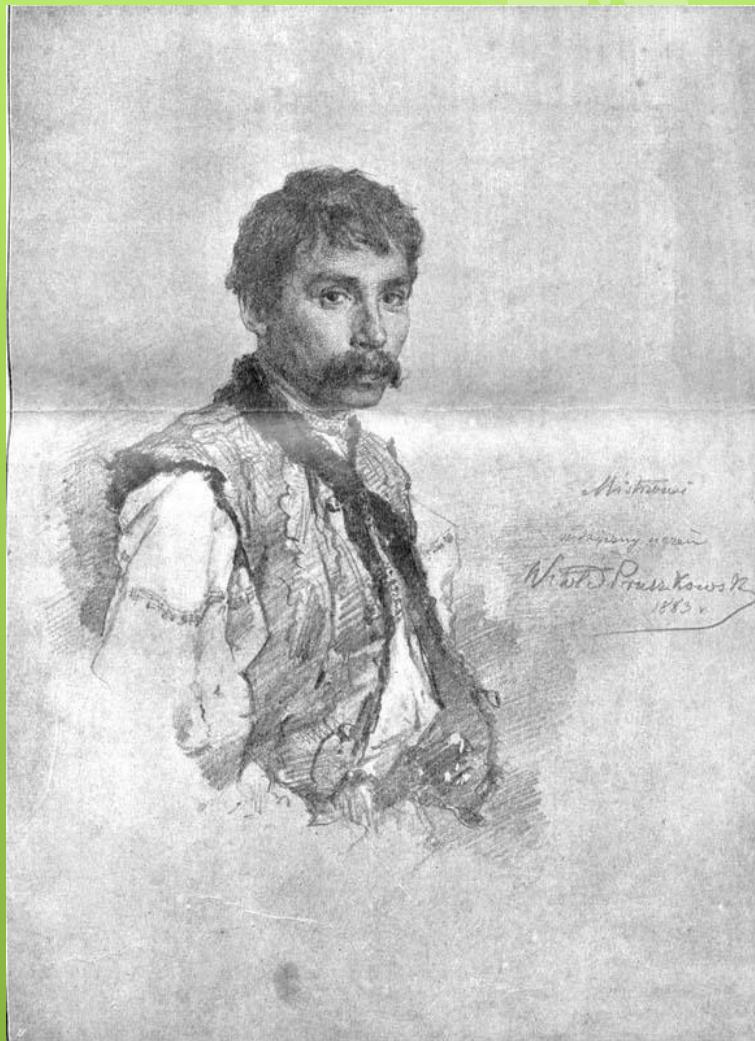
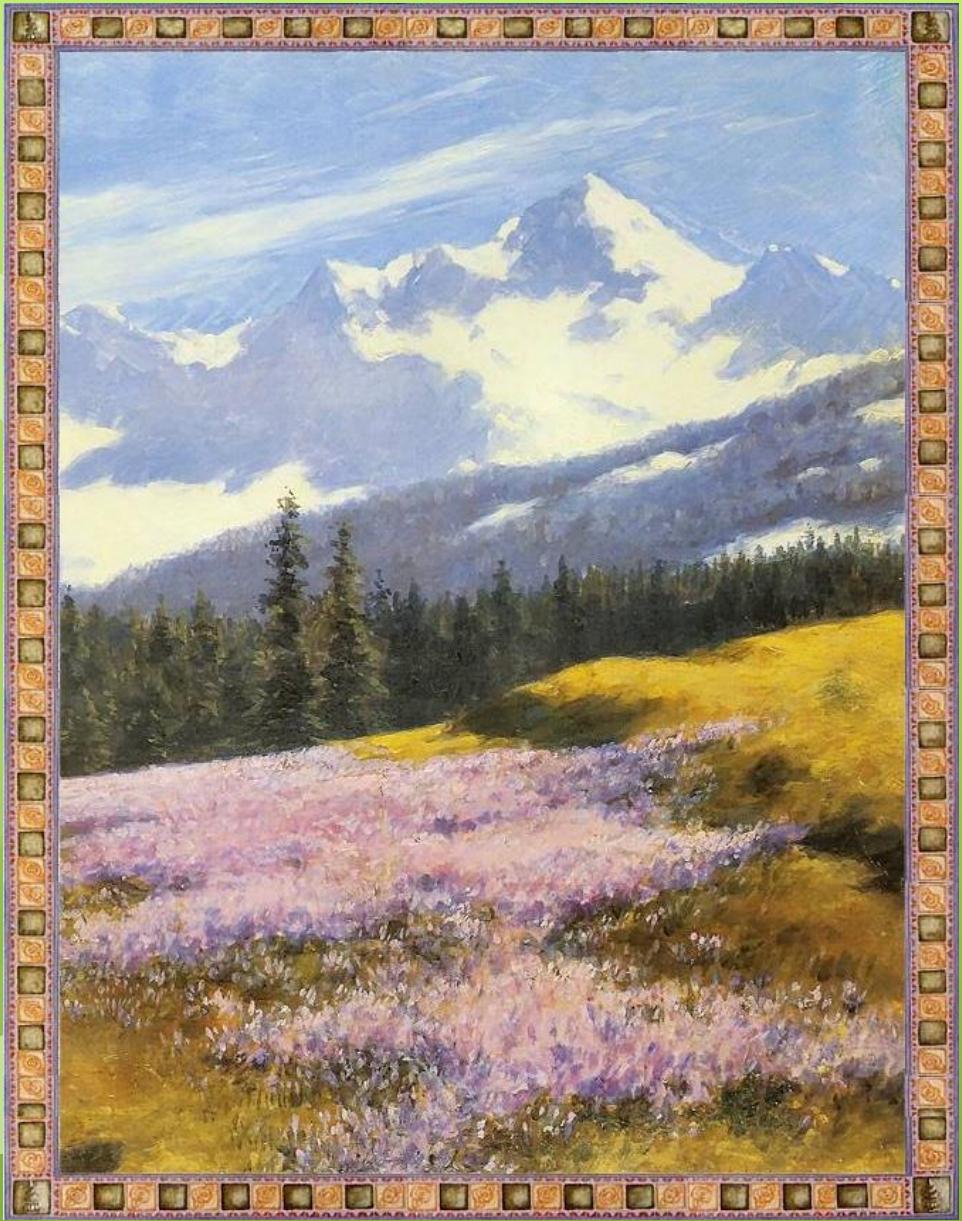
TRYBY CZASOWNIKA

- ❖ OZNAJMUJĄCY – mówiący uznaje czynność za realną, prawdziwą, sam o niej orzekając (oznajmując), np. *ja piszę*
- ❖ PRZYPUSZCZAJĄCY – mówiący uważa czynność za możliwą do wykonania, przypuszcza, że istnieje możliwość – ale pod warunkiem, np. *ja czytałbym*
- ❖ ROZKAZUJĄCY – mówiący domaga się czegoś, żąda, prosi zdecydowanie, wydaje polecenia, rozkaz, np. *czytaj, niech pisze*

Poniżej instrukcja wykonania kukły marzanny. Użyj czasowników w trybie rozkazującym.

- 1. Połączyć ze sobą kijki na kształt krzyża łacińskiego przy pomocy sznurka.**
- 2. Owinąć szkielet słomą.**
- 3. Ze zgniecionego papieru uformować kulę.**
- 4. Przymocować tak wykonaną głowę do stelażu.**
- 5. Ubrać kukłę w starą, kolorową, damska odzież.**
- 6. Przymocować do głowy długie, kolorowe wstążki i bibułę.**
- 7. Domalować różnobarwnymi pisakami oczy, brwi, nos i usta.**

- 1. Połącz ze sobą kijki na kształt krzyża łacińskiego przy pomocy sznurka.**
- 2. Owiń szkielet słomą.**
- 3. Ze zgniecionego papieru uformuj kulę.**
- 4. Przymocuj tak wykonaną głowę do stelażu.**
- 5. Ubierz kukłę w starą, kolorową, damska odzież.**
- 6. Przymocuj do głowy długie, kolorowe wstążki i bibułę.**
- 7. Domaluj różnobarwnymi pisakami oczy, brwi, nos i usta.**

Witold Pruszkowski „Wiosna”

Wiesław Drabik
„Wiosna”

**Skąd się bierze u nas wiosna?
- pyta pani dzieci.
Może zima ją przyniosła
w śniegowej zamieci?**

**Czy wyrosła wiosna w lesie
z maleńką sasanką?
Może babcia ją przyniosła
w koszyczku z pisanką?**

**A ja chętnie wam odpowiem
skąd wiosna na świecie:
marzec w garncu ją gotował,
z kwiatów upłótł kwiecień.**

Wiesław Drabik „WIOSNA”

Skąd się bierze u nas wiosna?

- pyta Pani dzieci.

Może zima ją przyniosła
w śniegowej zamieci?

Czy wyrosła wiosna w lesie
z maleńką sasanką?

Może babcia ją przyniosła
w koszyczku z pisanką?

A ja chętnie wam odpowiem
skąd wiosna na świecie:
Marzec w garncu ją gotował,
z kwiatów upłótł kwiecień.

FORMY CZASOWNIKA	
OSOBOWE MYJĘ (ja) STOISZ (ty) MYŚLAŁ (on) ROBIMY (my) ŚPICIE (wy) SZLI (oni)	NIEOSOBOWE UMYĆ (?) STAĆ (?) ZROBIONO (?) WYBRANO (?) UKRYTO (?) PRZYBITO (?)

Osobowe formy czasownika przekształć w bezokoliczniki

Formy osobowe	Bezokoliczniki
bierze	brać
pyta	pytać
może	móc
przyniosła	przynieść
wyrosła	wyrosnąć
odpowiem	odpowiedzieć
gotował	gotować
upłótł	upleść

***achy i ochy** - wypowiedzi wyrażające zachwyt

Wykrzyknik to samodzielna, nieodmienna część mowy.

Służy do:

- wyrażania życzeń i rozkazów, np. wio, prr, sio, basta;
- zwracania uwagi, np. ej, hej, ejże, halo;
- ujawniania silnych stanów emocjonalnych, np. ach, oj, uff, brrr, fuj;
- naśladowania dźwięków, np. trzask, prast, bach, bam.

Do wykrzykników możemy także zakwalifikować **wulgaryzmy, np. cholera!, psiakrew!**

WYKRZYKNIKI

Samodzielne i nieodmienne części mowy, których zadaniem jest wyrażanie emocji, uczuć, rozkazów.

**Przykładowe
wykrzykniki:**

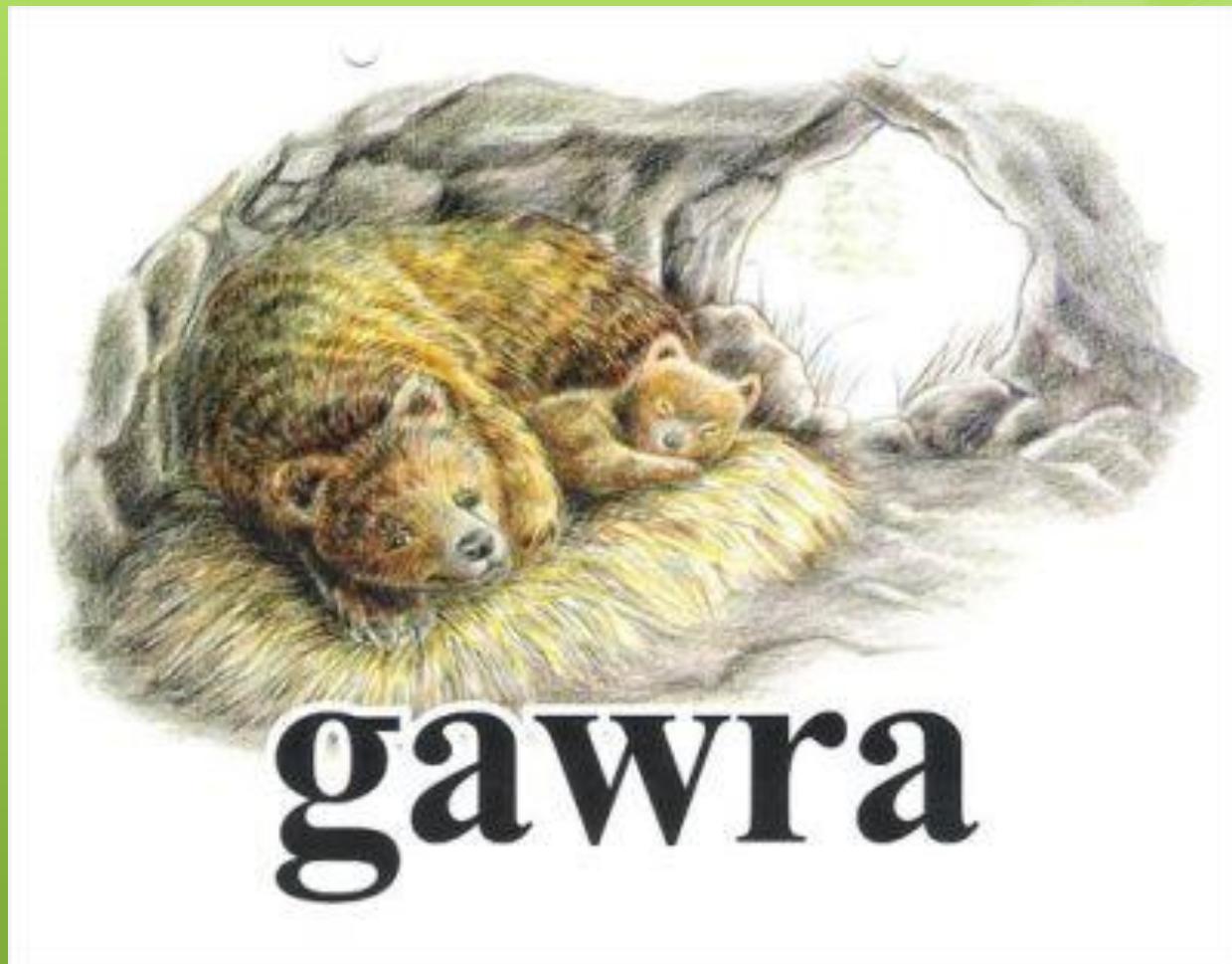

ch, och, ech, ejże, halo, o rety, ojej, ha, aha, ahoj, aj, ajajaj, au, aua, auć, ba, bach, bam, basta, be, bęc, biada, brum, ble, brr, cap, cholera, chlast, ciach, ciao, ćwir, dalibóg, drr, dryń, ej, ehm, ekhm, fiu, fju, hajże, hola, hop, hopla, hops, jej, jejku, jupi, kici, klops, kukuryku, kurczę, kurna, kurde, kurdebalans, miau, mniam.

Henryk Weyssenhoff „Wiosna”

**Na wiosnę ze snu zimowego budzą się:
niedźwiedzie, borsuki, susły, świstaki, jeże, chomiki, nietoperze,
żaby, żmije, motyle,
mrówki, pszczoły, żółwie.**

gawra

PRZETRWAĆ ZIMĘ

Zima wprowadza wiele zmian w świecie zwierząt. Część z nich ten trudny okres potrafi przetrwać dzięki zapadaniu w zimowe odrętwienie. Niektóre ssaki zapadają w sen zimowy, który jest snem płytkim. Swoje sposoby na przekananie zimy mają też owady, płazy i gady.

Hibernacja to najgłębszy rodzaj snu związawanego z zimowaniem, choć zwierzę i tak co jakiś czas na krótko się wybudza. W czasie tego głębokiego snu spada temperatura ciała, maleje częstotliwość oddechów i liczba uderzeń serca.

Chwilowe odrętwienie trwające do kilku dni. Temperatura ciała spada o kilka–kilkaście stopni.

Jeż
Zimuje samotnie, zwija się w kulkę i zakopuje głęboko pod sterty liści i gałęzi.

Jenot
Co jakiś czas budzi się, wychodzi przed norę i wyczesuje futro z pcheł i innych pasożytów. To jedyny przedstawiciel rodziny psowatych, który hibernuje.

Łasica i gronostaj
Nie zapadają w sen zimowy. Gdy średnie temperatury przez dłuższy czas nie przekraczają ok. 2°C, ssaki te zaczynają zmieniać futro na białe. Łasice stają się całe białe, a gronostajom zostaje czarny koniuszek ogona. Jeśli zima jest ciepła, zwierzęta nie przebarwiają się całkowicie.

Popielica

Śpi w dziuplach, na strychach, w drewnianych skrzynkach zawieszanych na drzewach albo w podziemnych norkach na głębokość 30–50 cm. To największy śpioch ze wszystkich naszych zwierząt. Zasypia już w sierpniu i śpi przez 8–10 miesięcy w roku.

Motyle

Zimują w różnych postaciach (jajo, larwa, poczwarka, dorosły owad). Niektóre gatunki, jak np. rusałka pawik, często są gośmi piwnicą i różnych szczelin w naszych domach. Zdecydowana większość zimuje w postaci poczwarki ukrytej głęboko w śiódce czy w szczelinie kory.

Żółw błotny

Zimuje przez ok. 5 miesięcy, zagrzebany w mule na dnie zbiornika.

Niedźwiedź

W czasie zimowania rodzaj się w gawrze jeden, dwa, a czasem nawet trzy niedźwiadki.

Zmija

Zimuje w norach i jamach na głębokość od 50 cm do 2 m, często razem z innymi gatunkami gadów (jaszczurki, zaskrońce). Poszukuje schronienia, gdy temperatura wynosi średnio 5–7°C.

Świstak

Zimuje na dnie komory nory zimowej. Rodzice okrywają dzieci swoimi ciałami, żeby łatwiej przetrwały zimę. Śpi ok. 215 dni. Zasypia, kiedy temperatura spada poniżej 10°C.

Nietoperz

Hibernuje zawieszony głowę w dół, najczęściej w jaskiniach, sztolniach lub piwnicach. Co jakiś czas budzi się na toaletę lub po to, by zmienić miejsce zimowania.

Ropucha szara (i inne płazy)
Zagrzebuje się głęboko w mule w pobliżu zbiorników wodnych. Budzi się, kiedy średnia dzienna temperatura wynosi 5°C.

Chomik europejski

Zasypia po pierwszych przymrozках.
Zimuje w swojej norce w specjalnej komorze sypialnej ok. 2 m pod ziemią.

Borsuk

Zdarza się, że na czas zimy do jego nory wprowadzają się lisy, spędżając ten czas razem z nim. Wybudza się w okresie zimowym, by się napić lub znaleźć coś do jedzenia. Zasypia wraz z pierwszymi przymrozkami.

Koszatka

Zimą zwija się w kłebek, często korzysta z budek ptasiak zawieszanych przez leśników w lasach.

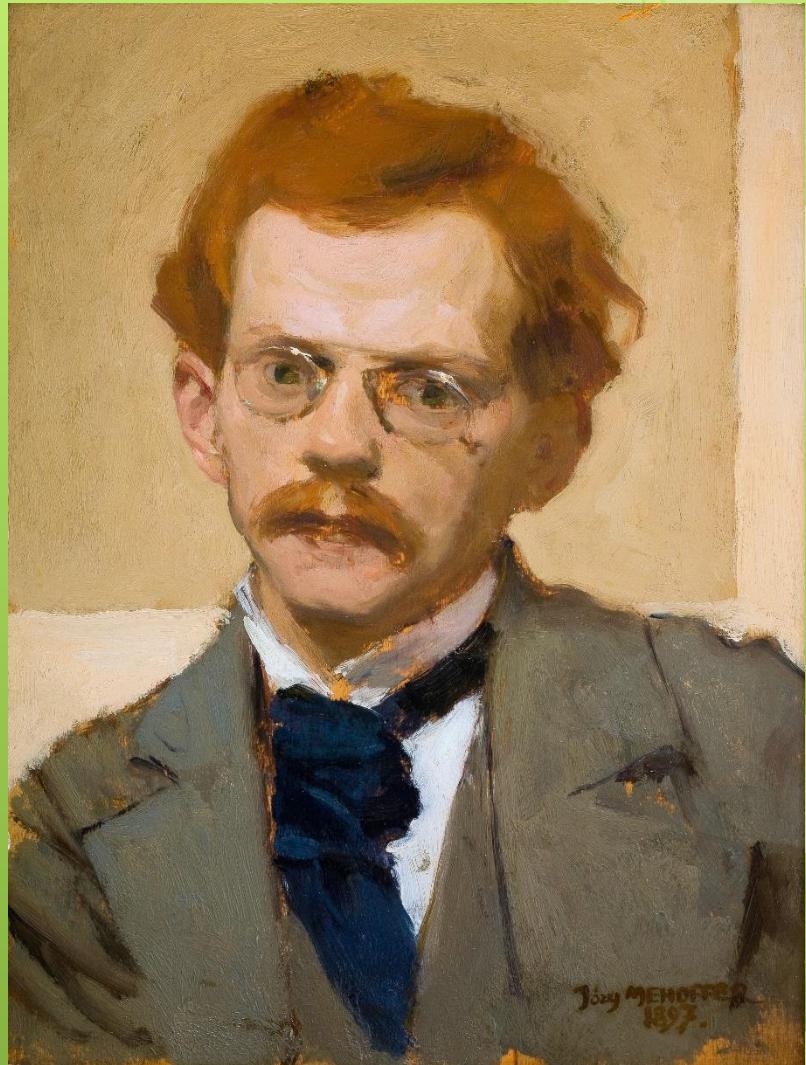
2022 Rokiem Marii Konopnickiej

**Maria Konopnicka
„Powitanie wiosny”**

Leci pliszka
spod kamyczka:
- Ja się macie dzieci!
Już przybyła
wiosna miła,
już słoneczko świeci!

Poszły rzeki
w świat daleki,
pływą het - do morza;
A ja śpiewam,
a ja leczę,
gdzie ta ranna zorza!

Józef Mehoffer
,,Zwiastuny wiosny”

KWIATY WIOSENNE

ulica ekologiczna

KROKUS

ŻONKIL

SZAFIREK

TULIPAN

PRZEBIŚNIEG

KONWALIA

ZAWILEC BIAŁY

ZAWILEC ŻÓŁTY

PIERWIOSNEK

STOKROTKA

SASANKA

HIACYNT

PRZYLASZCZKA

FIOŁEK

Leopold Staff
„Marzec”

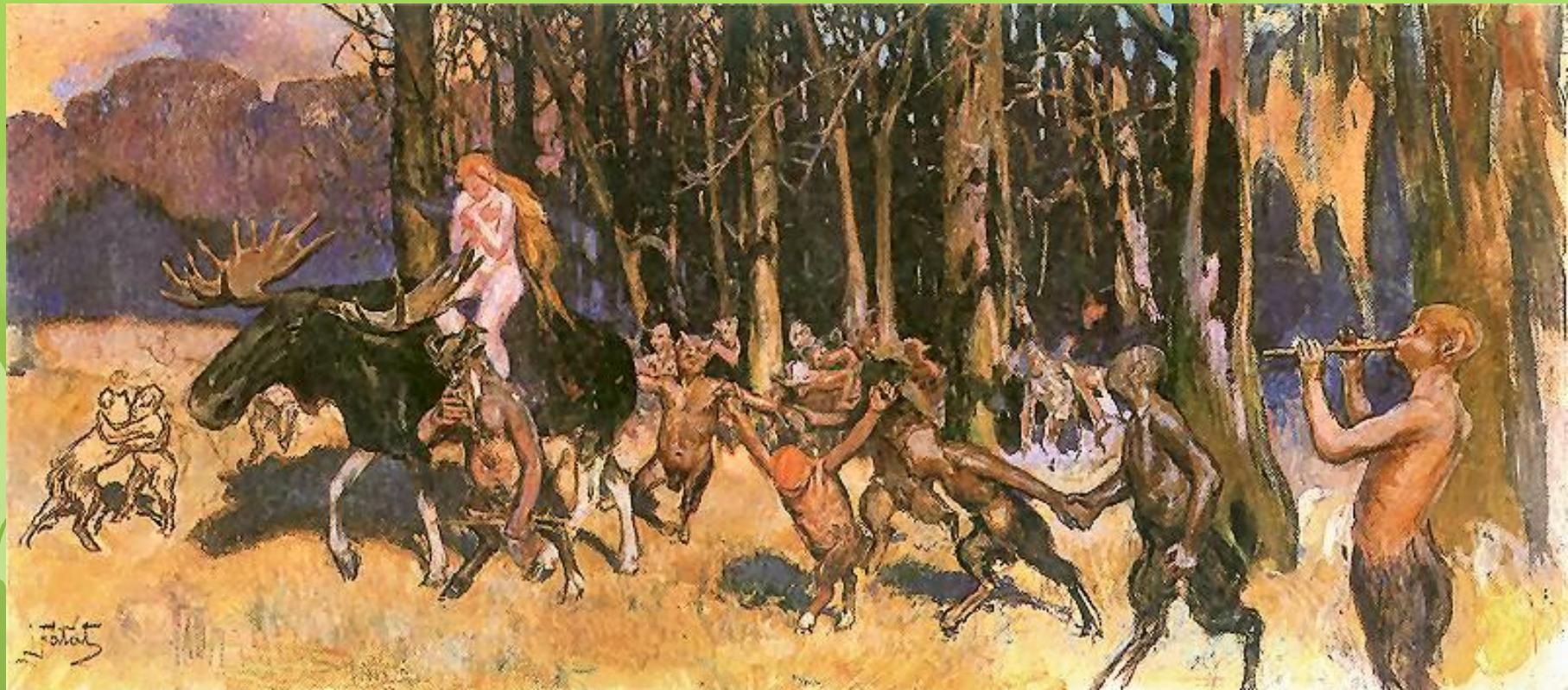
**Marzec. Wracamy z parku. Wreszcie przeszła zima.
Z pod stopniałego śniegu wyjrzały murawy.
Drzewa nagie, lecz pierwsze kiełkują już trawy,
Choć na stawie zielony, cienki lód się trzyma.**

**Z upojonemi wiosną wracamy oczyma.
Krokiem lekkim, jak podczas tanecznej zabawy.
Ulicą po słonecznej stronie idziem prawej,
Za sobą ciepło słońca czujemy plecyma.**

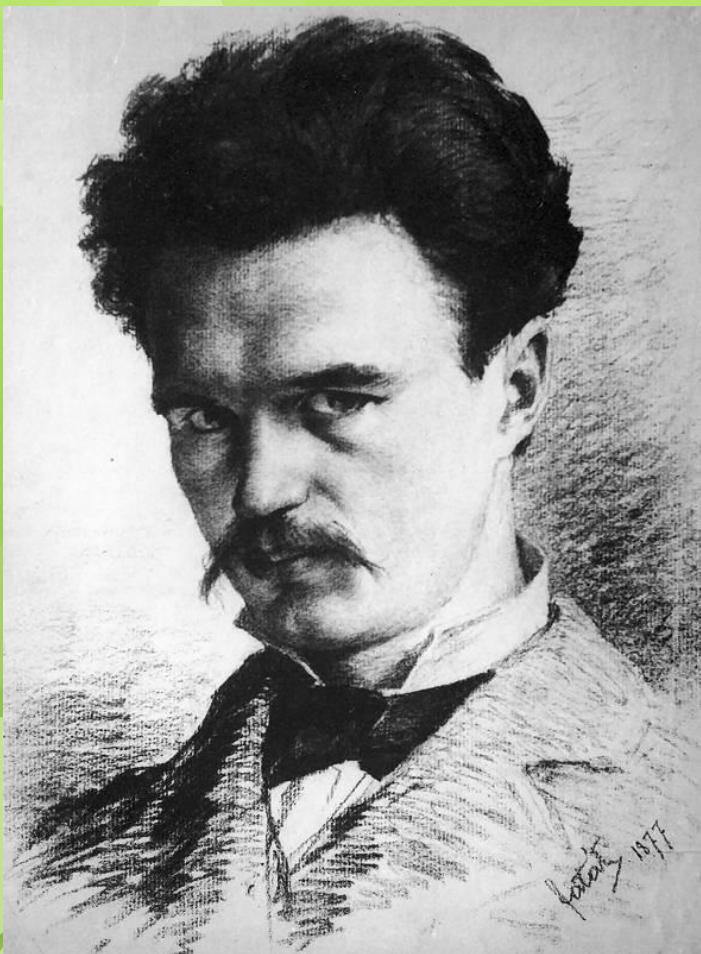
W rozpiętych płaszczach śpieszą ochoczo przechodnie,
Jacyś świeżsi, wesoło patrzą i pogodnie;
Niańki z dziećmi wychodzą z ciemnych domów sieni.

A my, pierwszą przechadzką dumnie upojeni,
Idziem w miasto po płytach suchych już chodników,
Z grudkami pulchnej ziemi na piętach trzewików.

Julian Fałat „Na wiosnę”

Julian Fałat

Związki frazeologiczne związane z wiosną:

***podmuchy wiosny > zwiastuny wiosny, elementy przyrody, które świadczą o tym, że zima powoli odchodzi, a świat roślin i zwierząt budzi się do życia**

***wesoły jak szczypiorek na wiosnę > określenie kogoś pełnego radości**

***wiosna życia > młodość, małoletniość**

***aby (byle) do wiosny > niech tylko minie ten trudny czas, to potem będzie lepiej**

***jedna jaskółka wiosny nie czyni > nie należy wyciągać pochopnych wniosków na podstawie pojedynczych faktów**

Małgorzata Strzałkowska
„WIOSNA”

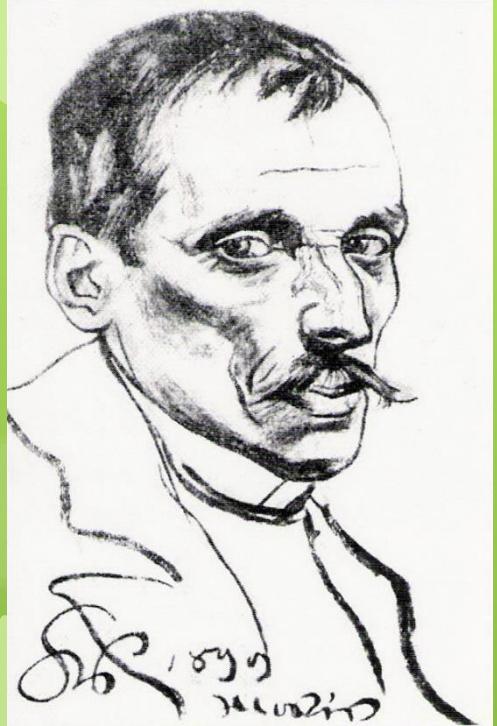
**Pryszła wiosna cichuteńko,
Pryszła wiosna na paluszkach
I na wierzbie, wśród gałęzi
Zatańczyła w żółtych puszkach
Zdjęła z jezior tafle lodu,
Pościągała z róż chochoły,
Dała drzewom świeżą zieleń,
Obudziła w ulach pszczoły
Wlała w ziemię zapach deszczu,
Pobieliła słońcem ściany
Namówiła do powrotu
Wilgi, czaple i bociany
Dzikie śliwy i czeremchy
Obsypała białym kwiatem
I na łące, w blasku słońca
Czeka na spotkanie z latem.**

<https://www.youtube.com/watch?v=3G8IEF9m5x0>

Włodzimierz Tetmajer „Kwitnąca jabłoń”

Włodzimierz Tetmajer „Wiosna w Bronowicach”

Na wiosnę w sadach kwitną czereśnie, wiśnie, śliwy, jabłonie, grusze, a w ogrodach forsycje, bzy (lilaki) i magnolie.

**Magnolie na Wzgórzu Wawelskim
w Krakowie i krokusy w Dolinie
Chochołowskiej w Tatrach**

**Magnolie na Wzgórzu Wawelskim i krokusy w Dolinie Chochołowskiej to wielka atrakcja turystyczna.
Wyraź emocje używając następujących wykrzykników:**

*och, ach, hora, o

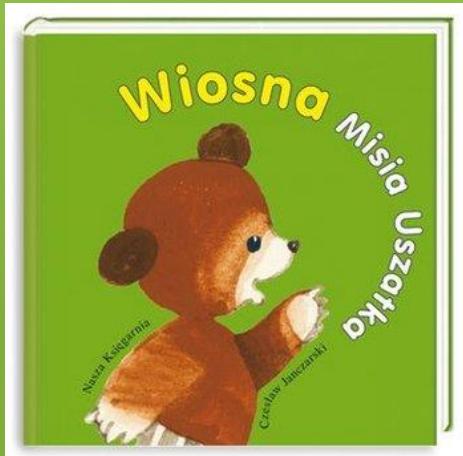
- *..... ten tatrzanski pejzaż z krokusami jest cudowny.
- *.....te kwiaty są wprost idealne. Chodź tu szybciej i zrób mi zdjęcie.
- *.....rozmarzyłam się patrząc na magnolie. To taki romantyczny widok.
- *.....tak się cieszę, że tu przyjechaliśmy. To najlepsza wycieczka w moim życiu.

- ***Och!** Ten tatrzanski pejzaż z krokusami jest cudowny.
- ***O!** Te kwiaty są wprost idealne. Chodź tu szybciej i zrób mi zdjęcie.
- ***Ach!** Rozmarzyłam się patrząc na magnolie. To taki romantyczny widok.
- ***Hura!** Tak się cieszę, że tu przyjechaliśmy. To najlepsza wycieczka w moim życiu.

Czesław Janczarski „Wiosna”

Nad głowami - śnieżny błękit,
pod stopami zieleń śnieżna.
Płyną chmury jak piosenki,
białe chmury - kłębki pierza!
Ptak jak ziemi szara grudka,
na błękitie chwali wiosnę.
Skowronkowa płynie nutka,
najpiękniejsza z wszystkich
piosenek.

Zima, zima - biała księga,
moc radości i zachwytów ...
Lecz po nowy tom już sięgasz,
tytuł: wiosna. Piękny tytuł.

STRONY CZASOWNIKA

MÓWIĄ O ZALEŻNOŚCI POMIĘDZY WYKONAWCĄ CZYNNOŚCI A JEJ PODMIOTEM

STRONA CZYNNA

Czarownica gotuje zupę.

Wykonawcą jest czarownica - aktywnie wykonująca czynność gotowania

STRONA BIERNA

Zupa jest gotowana przez czarownicę.

Zupa jest biernym odbiorcą czynności wykonywanej przez czarownicę.

STRONA ZWROTNIA

Zupa gotuje się.

Zupa jest zarówno wykonawcą, jak i odbiorcą czynności (zaimek "się").

Warunkiem zmiany strony czynnej w bierną jest przekształcenie czasownika w imiesłów przymiotnikowy bierny (np. czytać – czytana/czytany, zrobić – zrobiona/zrobiony).

Nie wszystkie czasowniki dają jednak taką możliwość.

Czasowniki przechodnie to czasowniki, od których można utworzyć imiesłowy przymiotnikowe bierne, występują więc zarówno w stronie czynnej, jak i biernej, np:

Marek narysował drzewo (strona czynna) – *Drzewo zostało narysowane przez Marka* (strona bierna).

Kasia zrobiła zdjęcie (strona czynna) – *Zdjęcie zostało zrobione przez Kasię* (strona bierna).

Czasowniki, od których nie da się utworzyć imiesłówów przymiotnikowych biernych, to natomiast **czasowniki nieprzechodnie**, występujące tylko w stronie czynnej. To np. siedzieć, spać, leżeć, patrzeć.

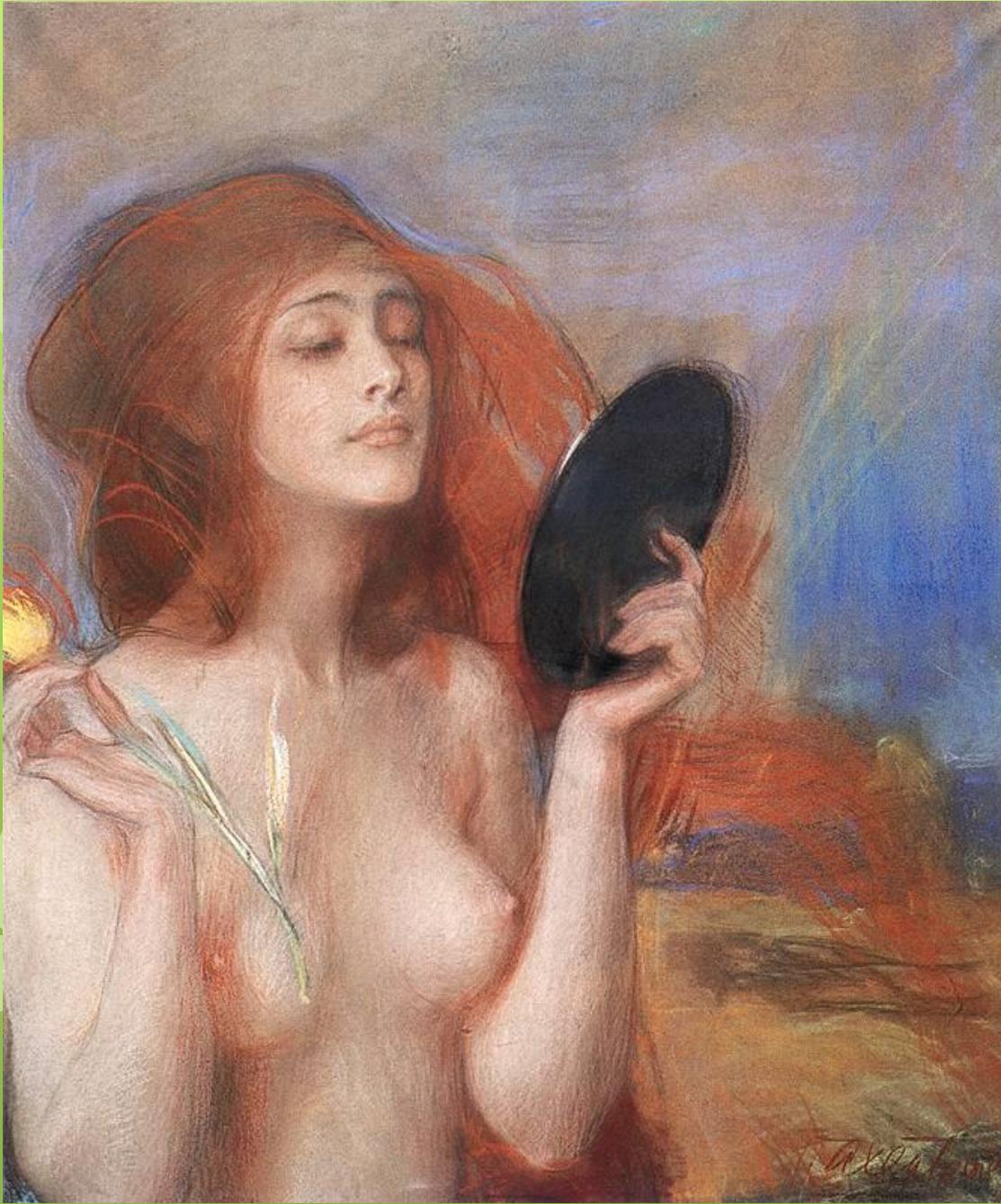
W Polsce gniazduje
11 mln par
skowronków,
co stanowi 25% całej
populacji tych
ptaków w Europie.

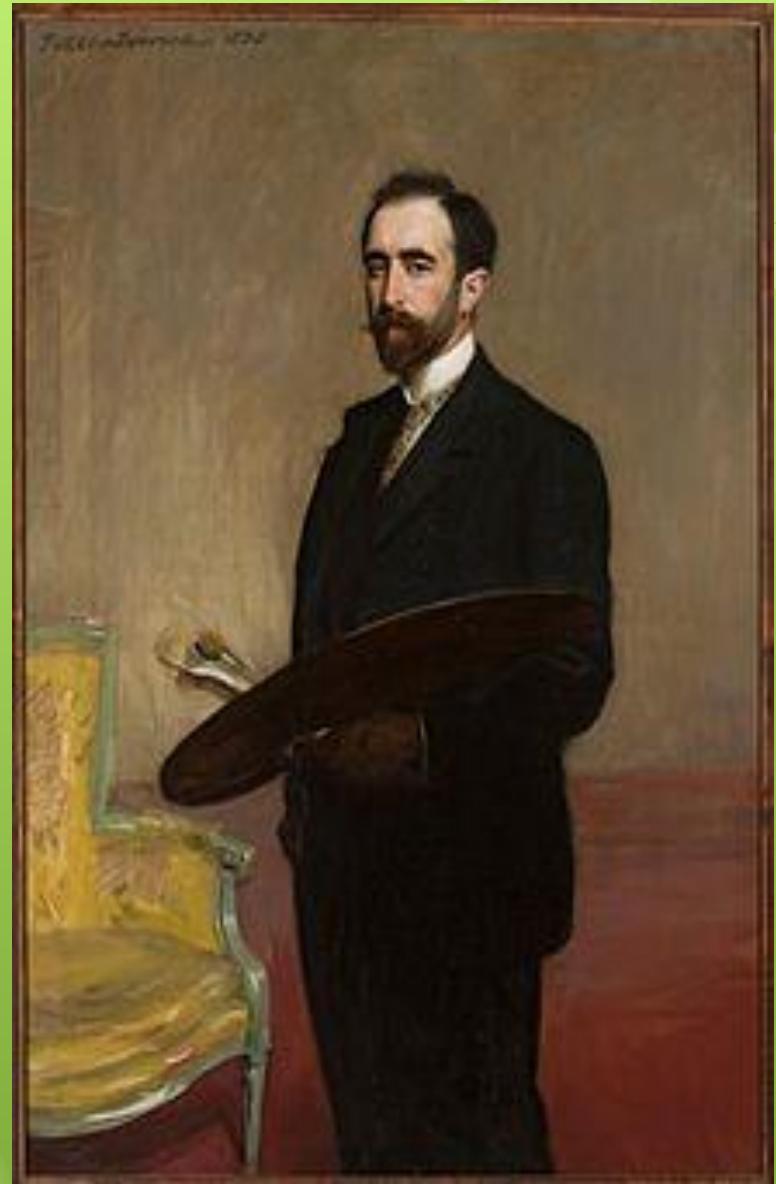
Z pamiętnika skowronka:
„Wiatr lekko popychał mnie pomiędzy puszystymi chmurkami. To było takie miłe. Zaśpiewałem radosną pieśń na chwałę słońca. W ten sposób powitałem wiosnę.”

Przeredaguj tekst. Zmień stronę czynną zaznaczonych czasowników w stronę bierną.

Skowronek był lekko popychany między puszystymi chmurkami przez wiatr. To było takie miłe. Została przez niego zaśpiewana radosna pieśń na chwałę słońca. W ten sposób została powitana wiosna.

Teodor Axentowicz „Wiosna”

Święta i tradycje celebrowane w Polsce na wiosnę:

- *21. marca – Pierwszy dzień wiosny (Dzień wagarowicza)**
 - *1.kwietnia – Prima aprilis**
- WIELKANOC – święto ruchome > w tym roku 17 kwietnia**
 - *22.kwietnia – Dzień Ziemi**
 - *1.maja – Święto Pracy**
- *2.maja – Dzień Flagi oraz Dzień Polonii i Polaków za Granicą**
- *3.maja – Narodowe Święto Konstytucji 3 Maja**
 - *26. maja – Dzień Matki**
 - *1.czerwca – Dzień Dziecka**
- *BOŻE CIAŁO – święto ruchome > w tym roku 16 czerwca**

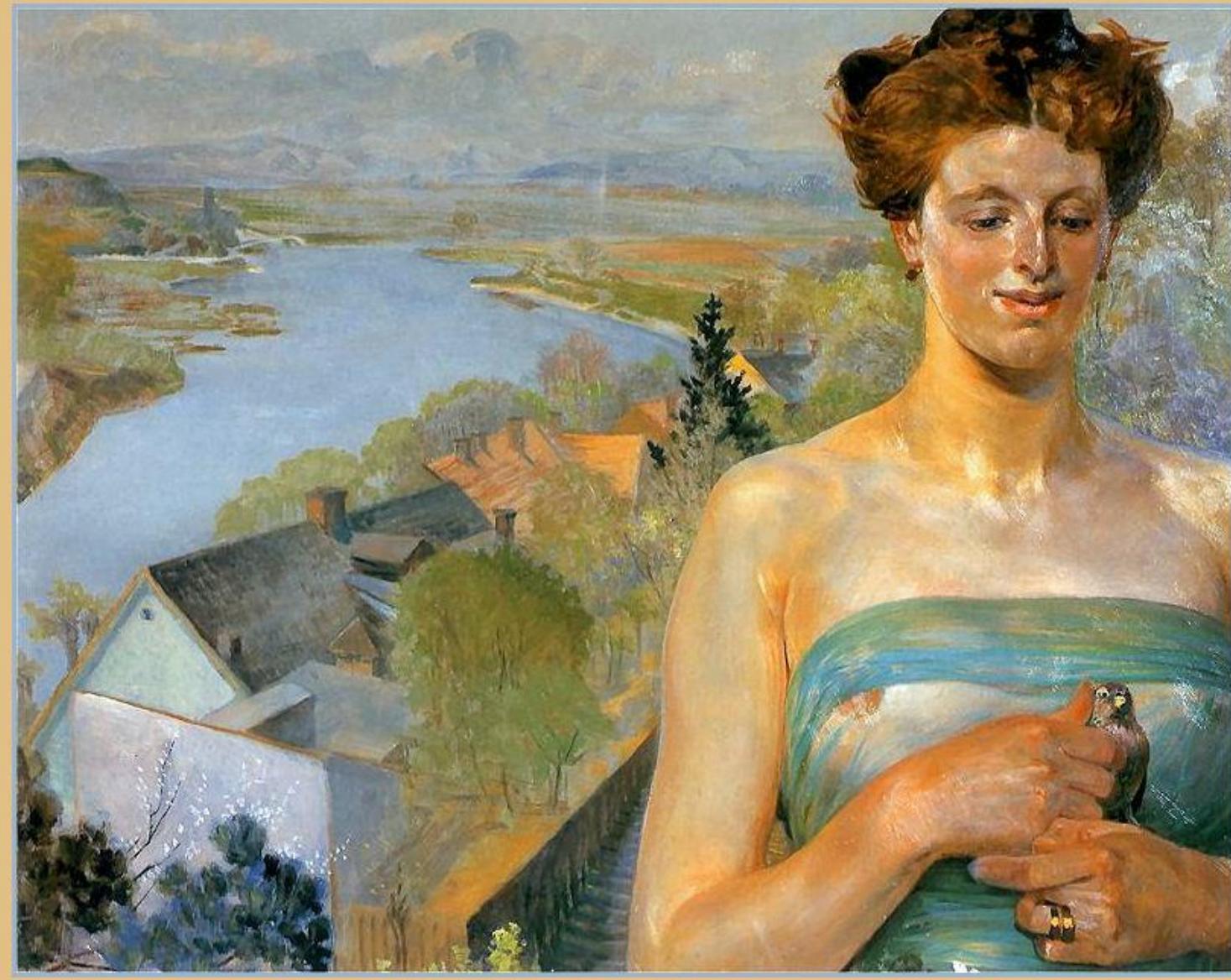
**wielkanocne mazurki
i babki**

<https://www.youtube.com/watch?v=0Ss9g0MRmV0>

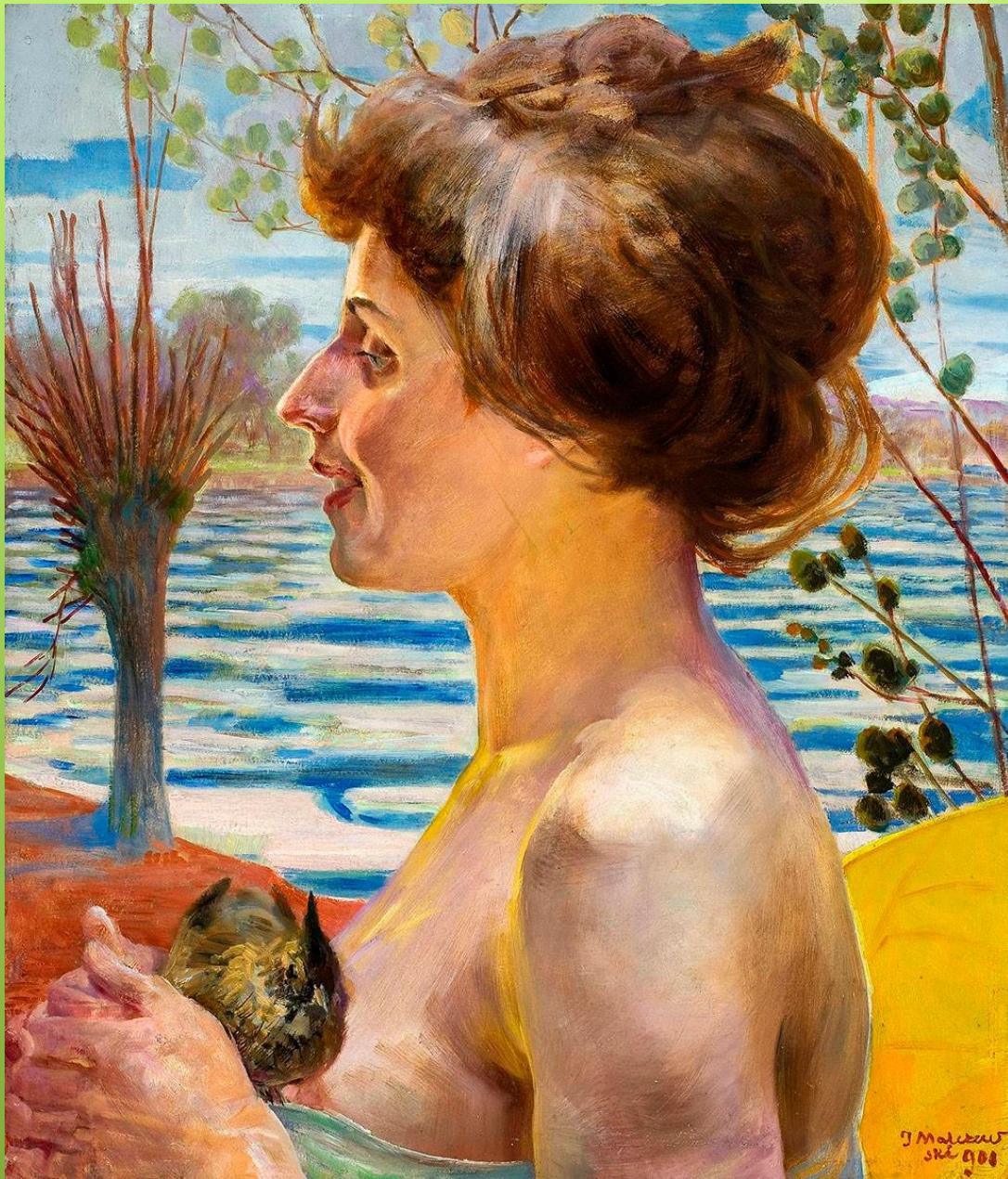
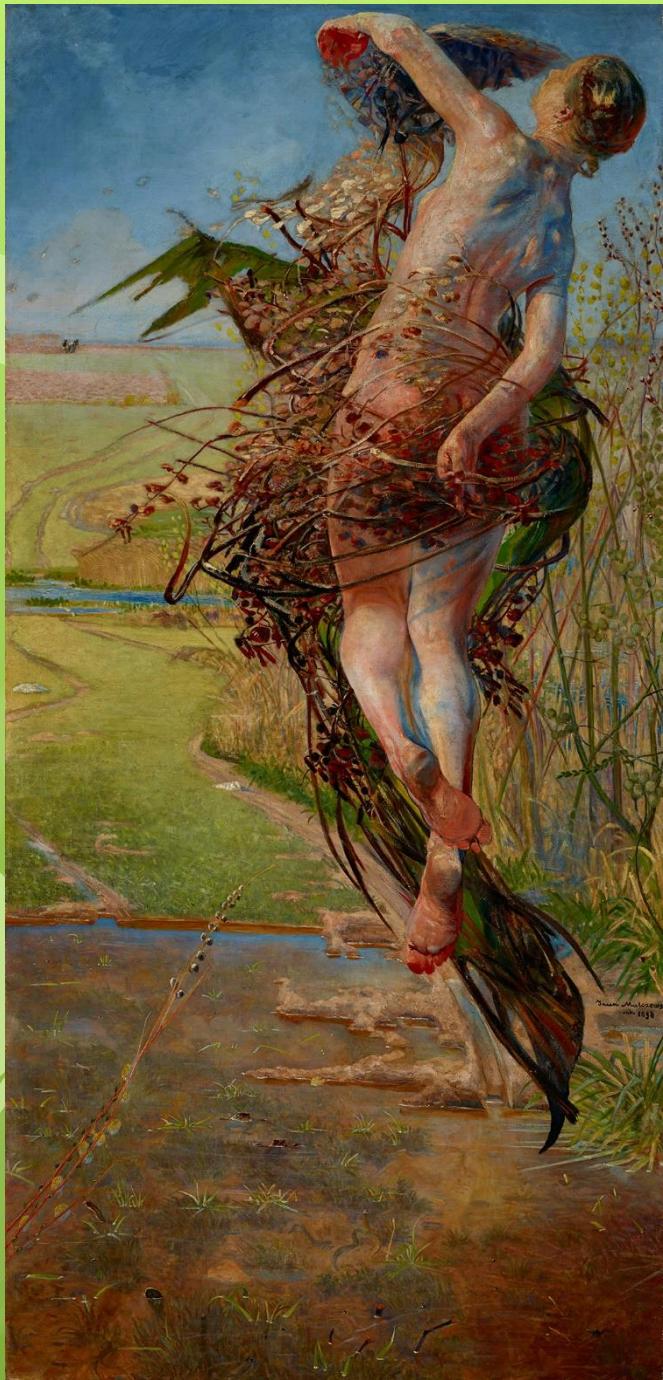
**Dorota Gellner
„Portret wiosny”**

**Oto wiosna na obrazku
Grzeje uszy w słońca blasku.
Kwiat jej zakwitł na sukience,
i na ręce.
Szpak jej w bucie gniazdo uwił
choć o gnieździe nic nie mówił.
A na palcu siadł skowronek
i wygląda jak pierścionek.**

Jacek Malczewski „Wiosna”

Jacek Malczewski „Wiosna”

**Poniżej czasowniki z wiersza:
*grzeje, zakwitł, uwił, mówił, siadł, wygląda***

**Dopisz te czasowniki do poniższych przykładów
o takich samych formach.**

śpiewa

(3 osoba, liczba pojedyncza, czas teraźniejszy)

pływał

(3 osoba, liczba pojedyncza, czas przeszły, rodzaj męski)

**grzeje,
wygląda**

**zakwitł,
uwił,
mówiął,
siadł**

ROK 2022

Rokiem Marii Grzegorzewskiej

Rokiem Marii Konopnickiej

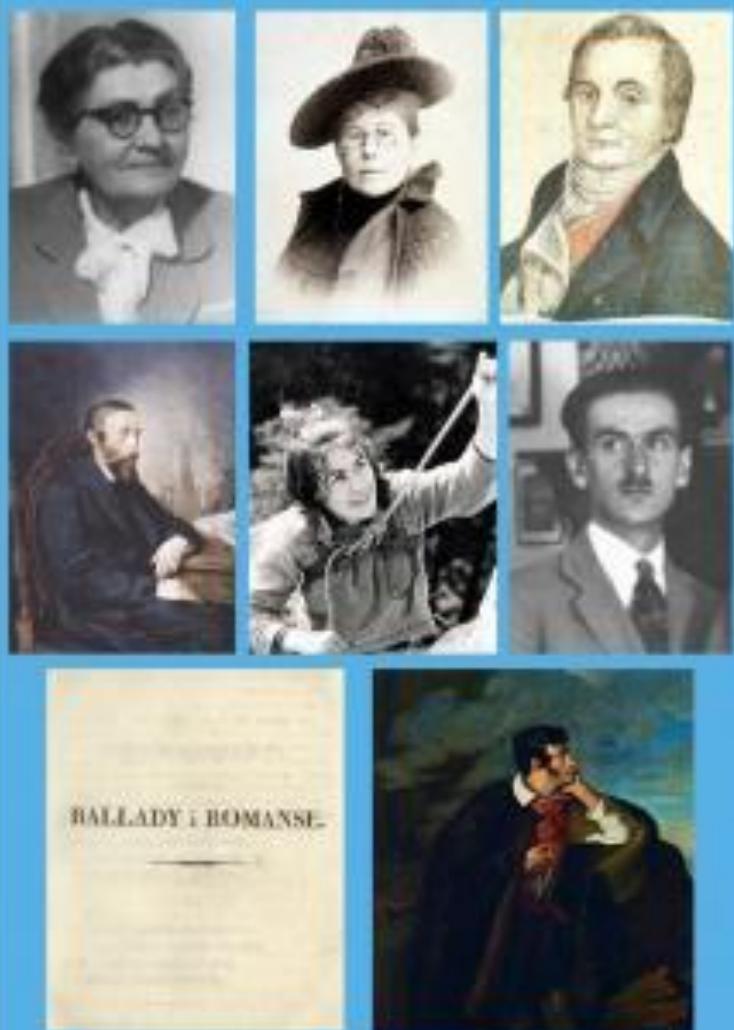
Rokiem Ignacego Łukasiewicza

Rokiem Józefa Mackiewicza

Rokiem Wandy Rutkiewicz

Rokiem Józefa Wybickiego

Rokiem Romantyzmu Polskiego

I dare i kierunek

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Józef Chełmoński „Kaczeńce” (Wiosna)